

# KÄLLKRITIK

De 5 superfrågorna och magkänslan

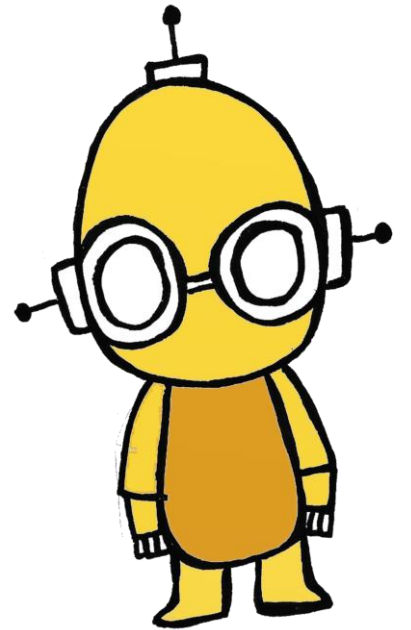


Att ta med er

Vad, hur och varför källkritik?

De 5 superfrågorna

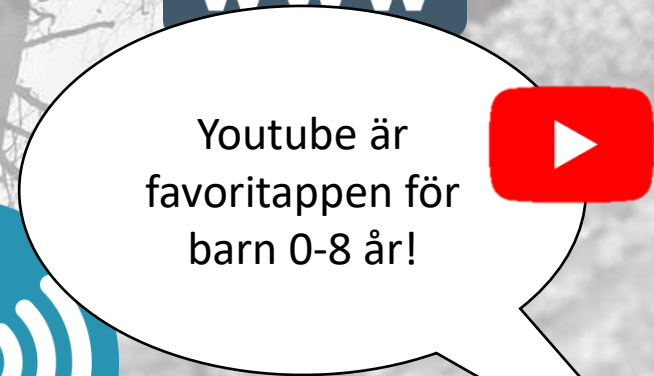
Att vara en förebild



# Vad är en källa?



# Vad är en källa?



# De fem källkritiska superfrågorna

1. **Vem** är avsändaren?
2. **Vad** står det i texten? Jämför med andra
3. **Varför** publicerades informationen? Vad är syftet?
4. **När** publicerades informationen?
5. **Hur** presenteras informationen?



Imagined by a GAN ([generative adversarial network](#))  
[StyleGAN2](#) (Dec 2019) - [Karras et al.](#) and Nvidia  
Don't panic. Learn how it works [\[1\]](#) [\[2\]](#) [\[3\]](#)  
[Help](#) this AI continue to dream | [Contact me](#)  
Code for training your own [\[original\]](#) [\[simple\]](#) [\[light\]](#)  
[Art](#) • [Cats](#) • [Horses](#) • [Chemicals](#)  
[Another](#) ✕



Ungefär som  
tomten då?



Imagined by a GAN ([generative adversarial network](#))  
[StyleGAN2](#) (Dec 2019) - [Karras et al.](#) and [Nvidia](#)  
Don't panic. Learn how it works [\[1\]](#) [\[2\]](#) [\[3\]](#)  
[Help](#) this AI continue to dream | [Contact me](#)  
Code for training your own [\[original\]](#) [\[simple\]](#) [\[light\]](#)  
[Art](#) • [Cats](#) • [Horses](#) • [Chemicals](#)  
[Another](#) ✕

Magkänslan är prio 1

Hur lär ni barn att vara  
källkritiska *utan* skärm?

Hur lär ni barn att vara  
källkritiska *med* skärm?



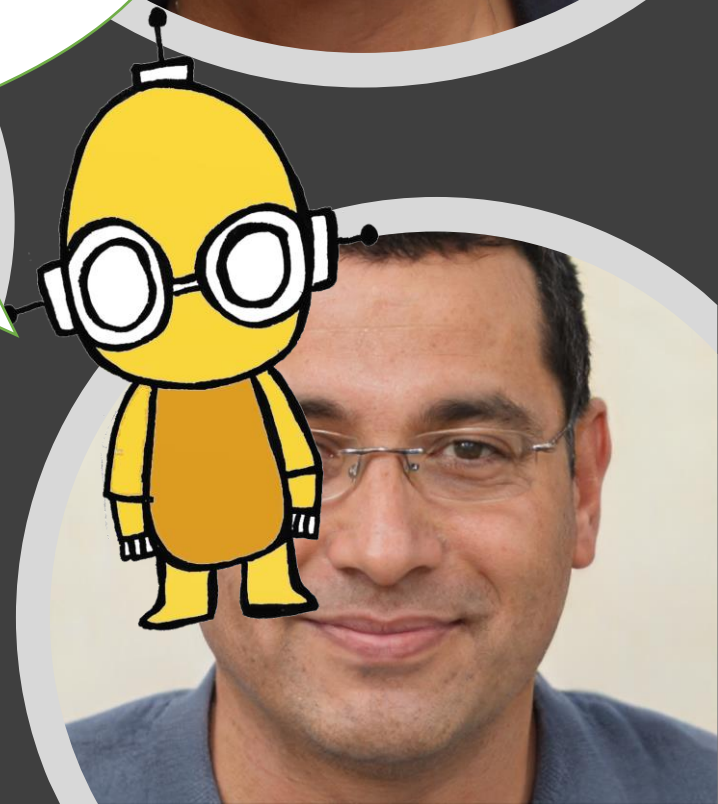


Magkänslor

Hur lär ni barn  
källkritiska

Hur lär ni barn  
källkritiska *med* skärm?

... och det är ju inget man  
föds med! Så vi övar och  
lägger grunden i  
förskolan!



# Fyra aspekter av digital kompetens



”Utbildningen i förskolan ska också ge barnen förutsättningar att utveckla **adekvat digital kompetens** genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen. Barnen skall ges möjlighet att grundlägga ett **kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt** till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna **värdera information.**”

”Digital kompetens är i grunden en **demokratifråga**. I skolan lär vi oss förstå världen för att kunna förändra den. **Alla barn och elever** behöver få förståelse för hur digitaliseringen påverkar världen och våra liv, hur **programmering** styr såväl det informationsflöde vi nås av som de **verktyg** vi använder, liksom att få **kunskap** om hur tekniken fungerar för att själv kunna tillämpa den.”

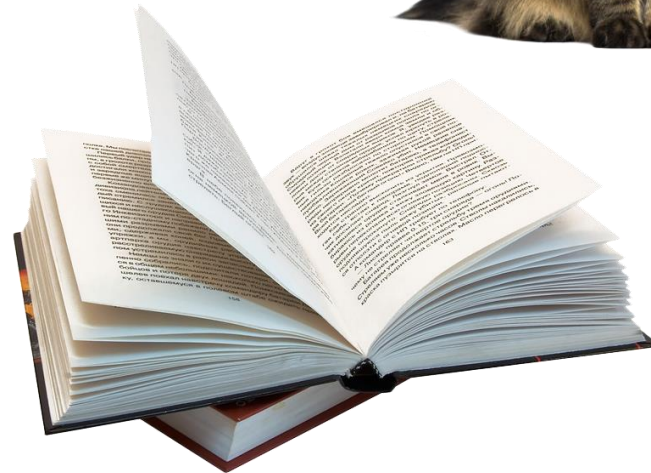
*Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2017-10-19*

# Källkritiskt förhållningssätt i förskolan

- Grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt
- Exempelen är uppdelade i steg 1, 2, 3
- Utgår ofta från böcker och sagor



# Vem eller vad här kan hjälpa dig med information om en katt?



*"Vad är en källa?" ur "Källkritiskt förhållningsätt i förskolan" s. 49*

# Fakta eller rykte

- Grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt
- Prata om omslaget till boken
- Hur kan man veta om det är ett rykte?

*"Den farliga krokodilen" ur "Källkritiskt förhållningssätt i förskolan" s. 105*



# Viskleken – fakta förvanskas

- Fortsättning på Hugo och krokodilen
- Alla sitter i ring och viskar en kort mening - person till person
- Vad händer med meddelandet och varför?

*"Viskleken" ur "Källkritiskt förhållningssätt i förskolan" s. 105*





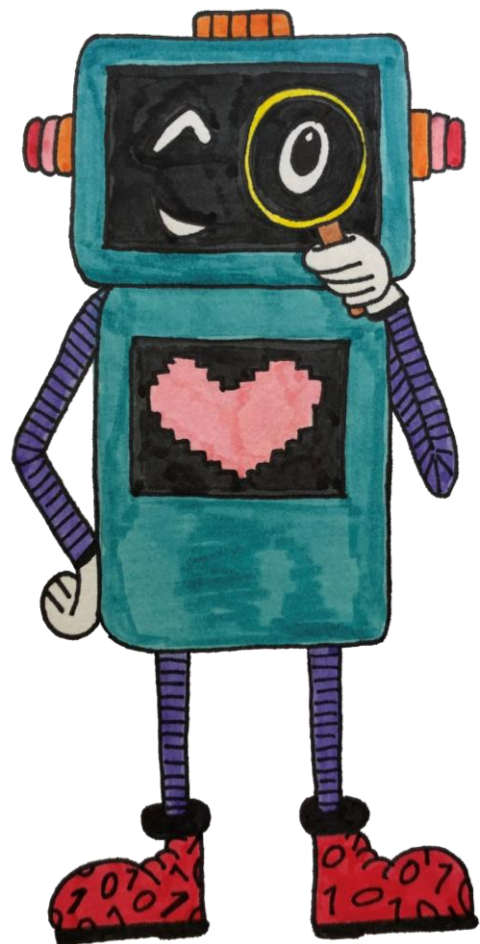
# SOPSAMLARMONSTER

TILLSAMMANS FÖR MILJÖN!



<https://www.mittavtryck.se/sopsamlarmonster/>

# Nätis



**NÄTIS TIPSAR OM APPEN WWF DJUR**

**VILL DU PROVA OCH SE OM LODJUREN  
KAN KOMMA TILL ER FÖRSKOLA?**

**DISKUSSIONSFRÅGOR EFTERÅT:  
ÄR LODJUREN PÅ FÖRSKOLAN PÅ  
RIKTIGT?**

**HUR HAR MAN GJORT?  
ÄR DET SANT ELLER FALSK?**



**VISSTE DU ATT...**

Fjällräven är en liten tuffing. Den är perfekt anpassad till ett liv på fjället och klarar både kyla och vinterstormar.



Börja om



Info

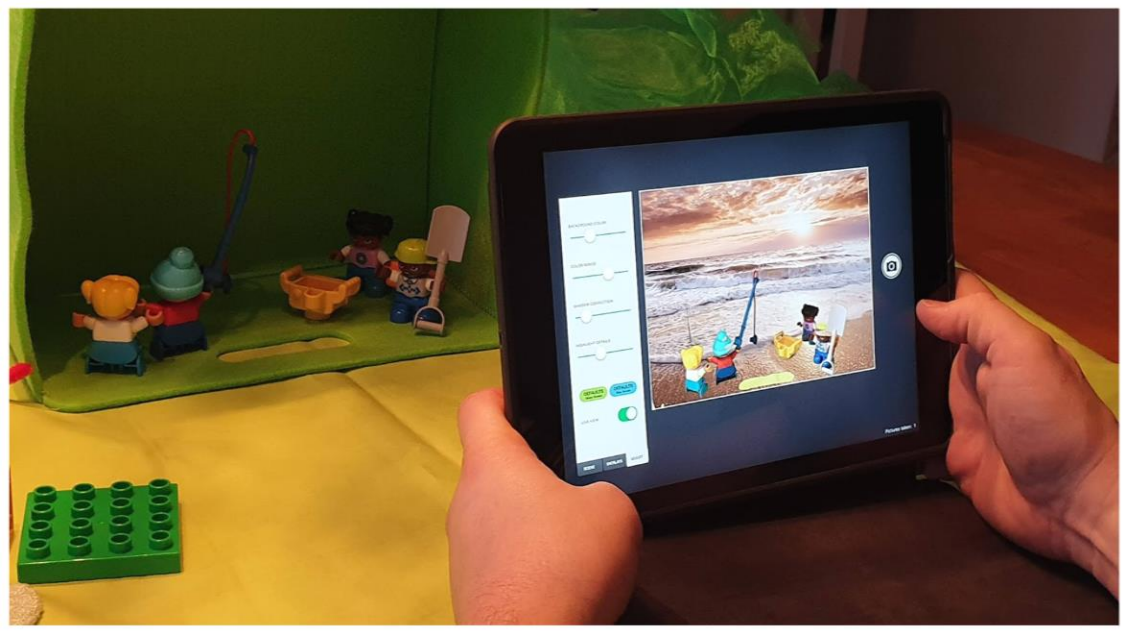


Ta bild



Filma





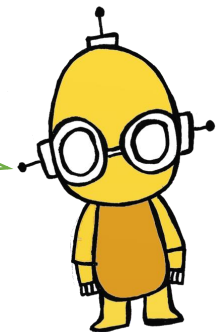


# Källkritik i förskolan – Lpfö18

Intresse för **berättelser, bilder** och **texter** i olika medier, såväl digitala som andra, samt sin förmåga att använda sig av, **tolka, ifrågasätta** och **samtala om dessa**,

Uppmärksamma och **problematisera etiska dilemman** och livsfrågor i vardagen, förmåga att lyssna på och **reflektera över andras uppfattningar** samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar.

Här kan sagan vara  
perfekt som verktyg!



# De 5 fjärilarna



# De 5 fjärilarna





# De 5 fjärilarna



# Sagan om trädet

- Hur många fjärilar bor *egentligen* i trädet?
- Hur vet man det? Vad är en fjäril?
- Varför tror ni att snigeln sa som hen sa?
- Kan vi lita på *Snigeln*? Om inte, varför?
- Vad hade hänt om *Snigeln* hade sagt att det varit 5 frukter istället?

Nyckelord:

Källa. Fakta – Åsikt. Begrepp. Perspektiv

# Förebildlighet i informationssamhället

Barnen behöver höra vuxna diskutera **fakta, åsikter** och **rykten**

Barnen behöver höra er **problematisera** och **diskutera** olika uppfattningar

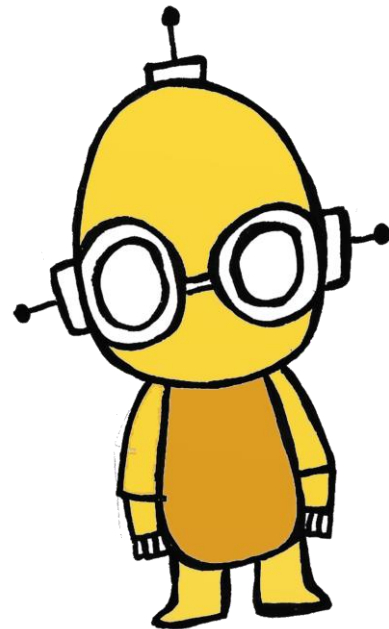
Barnen reagerar inte bara på **vad** ni säger – utan även **hur** ni säger det

Att ta med er

Vad, hur och varför källkritik?

De 5 superfrågorna

Att vara en förebild

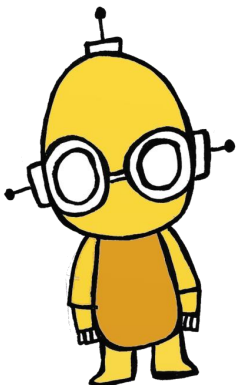


Att diskutera

Hur är man en god förebild för barn inom källkritik? För små barn? För stora barn?

Vilka sagor kan ni använda som material för just källkritik?

Hur kan ni stärka er privata källkritiska förmåga?



# Länkar och källor

Bilder

Sid 3

Icon made by [Freepik](#) from [www.flaticon.com](http://www.flaticon.com)

Icon made by [Iconpond](#) from [www.flaticon.com](http://www.flaticon.com)

Icon made by [Vectors Market](#) from [www.flaticon.com](http://www.flaticon.com)

[https://www.clipartkey.com/view/mhJiIT\\_voice-recording/](https://www.clipartkey.com/view/mhJiIT_voice-recording/)

Sid 12

Foto från Adlibris - <https://www.adlibris.com/se/bok/kallkritiskt-forhallningssatt-i-forskolan-9789177411499>

Sid 13

Katt - <http://pngimg.com/image/50529>

Glasögon - <http://pngimg.com/image/54370>

Bok - <http://pngimg.com/image/51114>

Hund - <http://pngimg.com/image/50303>

Ipad – [apple.com](http://apple.com)

Bibliotekarie - <http://clipart-library.com/clip-art/librarian-silhouette-22.htm>

Sid 14

Bild från boken Hugo och [Adlibris](#)

Sid 15

Foto från [Pixabay](#)

Sid 16

Foto från Hässleholms Kommun och [Sopsamlarmonstren](#)

Sid 17

WWF app – [Together](#)

Sid 18

Nätis - [https://www.youtube.com/watch?v=9H\\_zcK0vPYQ&feature=emb\\_logo&ab\\_channel=KvasarMakerspace](https://www.youtube.com/watch?v=9H_zcK0vPYQ&feature=emb_logo&ab_channel=KvasarMakerspace)

Sid 19

Foto från app – [Greenscreen by Do-Ink](#)

Sid 20

Insekter från Icon made by [Freepik](#) from [www.flaticon.com](http://www.flaticon.com)

Sid 21

Apple - <http://pngimg.com/image/12477>

Orange - <http://pngimg.com/image/805>